

32011L0077

11.10.2011.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 265/1

DIREKTIVA 2011/77/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 27. rujna 2011.****o izmjeni Direktive 2006/116/EZ o trajanju zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

- (4) Društveno priznata važnost kreativnog doprinosa umjetnika izvođača trebala bi se odražavati u razini zaštite kojom se priznaje njihov kreativni i umjetnički doprinos.

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 53. stavak 1., članke 62. i 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

- (5) Umjetnici izvođači općenito započinju svoju karijeru mladi i sadašnje trajanje zaštite od 50 godina primjenjivo na fiksacije izvedaba često ne štiti njihove izvedbe tijekom cijelog života. Stoga se neki umjetnici izvođači suočavaju s nedostatnim prihodom pri kraju života. Osim toga, umjetnici izvođači često se ne mogu pouzdati u svoja prava na zaštitu ili ograničenje neprikladne uporabe njihovih izvedaba koja se može dogoditi tijekom njihovog života.

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

- (6) Prihod proizašao iz isključivih prava na reprodukciju i davanja na raspolaganje, kako je propisano u Direktivi 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog prava i srodnih prava u informacijskom društvu ⁽⁴⁾, kao i pravedna naknada za reprodukcije za privatnu uporabu u smislu te Direktive, i iz isključivih prava na distribuciju i iznajmljivanje u smislu Direktive 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva ⁽⁵⁾, trebao bi biti dostupan umjetnicima izvođačima barem tijekom njihovih života.

budući da:

- (1) Prema Direktivi 2006/116/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, razdoblje zaštite umjetnika izvođača i proizvođača fonograma je 50 godina.
- (2) U slučaju umjetnika izvođača to razdoblje počinje izvedbom ili, kad je fiksacija izvedbe zakonito izdana ili zakonito priopćena javnosti u roku od 50 godina od izvedene izvedbe, prvim izdanjem ili prvim priopćavanjem javnosti, što god je prije.
- (3) Za proizvođača fonograma, razdoblje počinje fiksacijom fonograma ili njegovim zakonitim izdanjem u roku od 50 godina od fiksacije, a ako nije izdan, njegovim zakonitim priopćavanjem javnosti u roku od 50 godina nakon fiksacije.

- (7) Razdoblje zaštite za fiksacije izvedaba i za fonograme trebao bi se stoga produljiti na 70 godina od odgovarajućeg događaja.

- (8) Prava na fiksaciju izvedbe trebala bi se vratiti umjetniku izvođaču ako proizvođač fonograma odbije ponuditi dovoljnu količinu kopija fonograma za

⁽¹⁾ SL C 182, 4.8.2009., str. 36.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 23. travnja 2009. (SL C 184 E, 8.7.2010., str. 331.) i Odluka Vijeća od 12. rujna 2011.

⁽³⁾ SL L 372, 27.12.2006., str. 12.

⁽⁴⁾ SL L 167, 22.6.2001., str. 10.

⁽⁵⁾ SL L 376, 27.12.2006., str. 28.

prodaju u smislu Međunarodne konvencije o zaštiti umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za radiodifuziju, koji bi bili u javnoj domeni, osim za razdoblje produljenja, ili odbija staviti fonogram na raspolaganje javnosti. Ta bi mogućnost trebala biti dostupna istekom razumnog vremenskog razdoblja da bi proizvođač fonograma izvršio ove obje radnje iskorištavanja. Prava proizvođača fonograma na fonogram trebala bi stoga isteći kako bi se izbjegla situacija u kojoj bi ta prava postojala istodobno s pravima umjetnika izvođača na fiksaciju izvedbe u trenutku kad se ova potonja više ne mogu prenijeti ni dodijeliti proizvođaču fonograma.

- (9) Prilikom stupanja u ugovorni odnos s proizvođačem fonograma, umjetnici izvođači obično moraju prenijeti ili ustupiti proizvođaču fonograma svoja isključiva prava reprodukcije, distribucije, iznajmljivanja i stavljanja na raspolaganje fiksacija svojih izvedaba. Zauzvrat se nekim umjetnicima izvođačima plaća predujam naknade, a plaćanja tek kad proizvođač fonograma pokrije početni predujam i provede ugovorno utvrđene odbitke. Drugi umjetnici izvođači prenose ili ustupaju svoja isključiva prava u zamjenu za jednokratnu isplatu (naknada se ne ponavlja). To je osobito slučaj kod umjetnike izvođače koji nastupaju u pozadini i ne navode se među zaslužnima (neistaknuti umjetnici izvođači), ali i kod umjetnika izvođača koji se navode među zaslužnima (istaknuti umjetnici izvođači).
- (10) Kako bi se osiguralo da umjetnici izvođači koji su prenijeli ili dodijelili svoja isključiva prava proizvođačima fonograma zaista imaju korist od produljenja razdoblja, trebalo bi uvesti niz popratnih mjera.
- (11) Prva mjera trebalo bi biti uvođenje obveze za proizvođače fonograma da izdvoje, barem jednom godišnje, iznos koji je jednak 20 % prihoda od isključivih prava distribucije, reprodukcije i stavljanja na raspolaganje fonograma. „Prihod” znači prihod koji je proizvođač fonograma stekao prije odbijanja troškova.
- (12) Plaćanje tih iznosa trebalo bi biti rezervirano isključivo u korist umjetnika izvođača čije su izvedbe fiksirane u fonogramu i koji su prenijeli ili dodijelili svoja prava proizvođaču fonograma u zamjenu za jednokratno plaćanje. Iznosi odvojeni na taj način trebali se raspodijeliti neistaknutim umjetnicima izvođačima najmanje jedanput godišnje na pojedinačnoj osnovi. Ta bi se raspodjela trebala povjeriti društvima za kolektivno ostvarivanje prava, a mogu se primijeniti i nacionalna pravila o neraspodjeljivom prihodu. Kako bi se izbjeglo postavljanje nerazmjernog opterećenja u ubiranju i upravljanju tim prihodom, države članice trebale bi moći urediti omjer

u kojem mikro poduzeća podliježu obvezi doprinošenja, kada se takva plaćanja čine nerazumna u odnosu na troškove ubiranja i upravljanja tim prihodom.

- (13) Međutim, članak 5. Direktive 2006/115/EZ već dodjeljuje umjetnicima izvođačima neosporivo pravo na pravednu naknadu za iznajmljivanje, između ostalog, fonograma. Isto tako, u ugovornoj praksi umjetnici izvođači uobičajeno ne prenose ni ne ustupaju proizvođačima fonograma svoja prava na jedinstvenu pravednu naknadu za emitiranje i priopćavanje javnosti prema članku 8. stavku 2. Direktive 2006/115/EZ i na pravednu naknadu za reprodukcije za privatnu uporabu prema članku 5. stavku 2. točki (b) Direktive 2001/29/EZ. Prema tome, u izračunu sveukupnog iznosa koji je namijenjen proizvođaču fonograma za plaćanja dodatne naknade, ne bi se trebao uzeti u obzir prihod koji je proizvođač fonograma stekao od iznajmljivanja fonograma, ni jedinstvene pravedne naknade primljene za emitiranje i priopćavanje javnosti niti pravedne naknade primljene za privatno umnožavanje.
- (14) Druga dodatna mjera određena za ponovno uspostavljanje ravnoteže u ugovorima prema kojima umjetnici izvođači prenose svoja isključiva prava uz naknadu proizvođaču fonograma trebala bi biti „ponovni početak” za one umjetnike proizvođače koji su ustupili svoja gore navedena isključiva prava proizvođačima fonograma u zamjenu za naknadu. Kako bi umjetnici izvođači u potpunosti imali korist od produljenja trajanja zaštite, države članice trebale bi osigurati da, prema sporazumima između proizvođača fonograma i umjetnika izvođača, naknada nije opterećena predujmovima niti ugovorno utvrđenim odbicima i da je plaćena izvođačima tijekom produljenog trajanja.
- (15) Radi pravne sigurnosti, trebalo bi osigurati da u izostanku jasnih pokazatelja o suprotnom od onog što je u ugovoru, ugovorni prijenos ili osnivanje prava za fiksiranje izvedbe sklopljeni prije datuma na koji države članice namjeravaju donijeti mjere za provedbu ove Direktive nastavljaju proizvoditi učinke tijekom produženog trajanja.
- (16) Države članice trebale bi moći osigurati da se o pojedinim uvjetima tih ugovora kojima se predviđaju periodična plaćanja može ponovno pregovarati u korist umjetnika izvođača. Države članice trebale bi predvidjeti postupke kojima se pokriva slučaj kada ponovljeni pregovori ne uspiju.
- (17) Ova Direktiva ne trebala bi utjecati na nacionalna pravila i sporazume koji su sukladni njezinim odredbama kao što su kolektivni ugovori sklopljeni u državama članicama između organizacija koje zastupaju umjetnike izvođače i organizacija koje zastupaju proizvođače.

- (18) U nekim državama članicama, glazbenim kompozicijama s riječima je dan jedinstveno trajanje zaštite, izračunano od smrti posljednjeg živućeg autora, dok se u drugim državama članicama primjenjuju različita trajanja zaštite za glazbu i za stihove. Glazbene kompozicije s riječima su pretežno djela koautora. Na primjer, opera je često djelo libretista i skladatelja. Osim toga, u muzičkim žanrovima poput jazza, rocka i pop glazbe, postupak stvaranja je po prirodi često suradnički.
- (19) Prema tome, usklađivanje trajanja zaštite u odnosu na glazbene kompozicije s riječima i stihovima i glazbom koje su stvorene kako bi se koristile zajedno nepotpuno je i stvara prepreke slobodnom kretanju robe i usluga kao što su prekogranične usluge kolektivnog upravljanja. Kako bi se osiguralo uklanjanje tih prepreka, sva takva djela zaštićena na datum s kojim se od država članica zahtjeva da prenesu ovu Direktivu trebala bi imati isto usklađeno trajanje zaštite u svim državama članicama.
- (20) Direktivu 2006/116/EEZ trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (21) Budući da ciljeve dodatnih mjera ne mogu dostatno ostvariti države članice, budući da bi nacionalne mjere u ovom području dovele ili do poremećaja natjecanja ili utjecale na područje primjene isključivih prava proizvođača fonograma koji su definirani zakonodavstvom Unije, nego ih se može na bolji način ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (22) U skladu s točkom 34. Međuinstitucionalnog sporazuma o boljem zakonodavstvu⁽¹⁾, države članice potiču se da za sebe i u interesu Unije sastave vlastite tablice kojima će što je bolje moguće prikazati korelaciju između ove Direktive i svojih mjera za prijenos, te da ih objave,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Izmjene Direktive 2006/116/EZ

Direktiva 2006/116/EZ mijenja se kako slijedi:

- (1) Sljedeći stavak dodaje se članku 1.:

„7. Trajanje zaštite glazbene kompozicije s riječima istječe 70 godina nakon smrti posljednje živuće osobe,

bilo da su te osobe određene kao koautori ili ne: autora stihova i skladatelja glazbene kompozicije, uz uvjet da su oba doprinosa posebno stvorena za predmetnu glazbenu kompoziciju s riječima.”

- (2) Članak 3. mijenja se kako slijedi:

- (a) u stavku 1. druga rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Međutim,

— ako je fiksirana izvedba zakonito izdana ili zakonito priopćena javnosti u tom razdoblju, a ne radi se o fonogramu, prava prestaju istekom 50 godina od prve takve objave ili prvog takvog priopćavanja javnosti ovisno o tome što je ranije,

— ako je fiksirana izvedba zakonito izdana ili zakonito priopćena javnosti u tom razdoblju, prava prestaju istekom 70 godina od prve takve objave ili prvog takvog priopćavanja javnosti, ovisno o tome što je ranije.”;

- (b) u drugoj i trećoj rečenici stavka 2. broj „50” zamjenjuje se sa „70”;

- (c) umeću se sljedeći stavci:

„2.a Ako, 50 godina nakon što je fonogram zakonito izdan ili ako nije izdan, 50 godina nakon što je zakonito priopćen javnosti, proizvođač fonograma ne nudi kopije fonograma za prodaju u dostatnoj količini ili ga ne daje na raspolaganje javnosti, žičanim ili bežičnim sredstvima, tako da mu pojedinci iz javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu, umjetnik izvođač može raskinuti ugovor prema kojem je umjetnik izvođač prenio ili ustupio svoja prava na fiksaciju izvedbe proizvođaču fonograma (dalje u tekstu „ugovor o prijenosu ili ustupu”). Pravo na raskid ugovora o prijenosu ili ustupu može se ostvariti ako proizvođač, u roku godine dana od obavijesti umjetnika izvođača o svojoj namjeri da raskine ugovor o prijenosu ili ustupu u skladu s prethodnom rečenicom, ne izvrši obje radnje iskorištavanja navedene u toj rečenici. Umjetnik izvođač se ne može odreći prava na raskid. Kada fonogram sadrži fiksaciju izvedaba skupine izvođača, oni mogu raskinuti svoje ugovore o prijenosu ili ustupu u skladu s mjerodavnim nacionalnim pravom. Ako je ugovor o prijenosu ili ustupu raskinut u skladu s ovim stavkom, prava proizvođača fonograma na fonogram prestaju.

⁽¹⁾ SL C 321, 31.12.2003., str. 1.

2.b Kada ugovor o prijenosu ili ustupu daje pravo umjetniku izvođaču da potražuje jednokratnu naknadu, umjetnik izvođač ima pravo dobiti godišnju dodatnu naknadu od proizvođača fonograma za svaku punu godinu odmah nastavno na 50. godinu nakon što je fonogram zakonito izdan ili ako nije, 50. godinu nakon što je zakonito priopćen javnosti. Umjetnik izvođač ne može se odreći prava na raskid.

2.c Ukupni iznos koji proizvođač fonograma odvaja za plaćanje godišnje dodatne naknade navedene u stavku 2.b odgovara iznosu od 20 % prihoda koji je proizvođač fonograma stekao tijekom godine koja prethodi onoj za koju se plaća navedena naknada, na temelju reprodukcije, distribucije i stavljanje na raspolaganje predmetnog fonograma, u 50. godini nakon što je zakonito objavljen ili ako nije objavljen, u 50. godini od njegovog zakonitog priopćavanja javnosti.

Države članice osiguravaju da se od proizvođača fonograma traži da na zahtjev umjetnika izvođača koji imaju pravo na godišnju dodatnu naknadu navedenu u stavku 2.b osiguraju sve informacije kako bi se osiguralo plaćanje te naknade.

2.d Države članice osiguravaju da pravom na dobivanje dodatne godišnje naknade kako je navedeno u stavku 2.b upravljaju društva za kolektivno ostvarivanje prava.

2.e Kada je umjetnik izvođač ovlašten na periodična plaćanja, prilikom plaćanja mu se ne smiju odbiti predujmi ni bilo kakvi ugovoreni odbici u 50. godini od zakonitog izdavanja fonograma, ili ako nije bio izdan, u 50. godini od njegova zakonitog priopćavanja javnosti."

(3) Sljedeći se stavci dodaju članku 10:

„5. Članak 3. stavci 1. do 2.e u verziji koja je na snazi 31. listopada 2011. primjenjuju se na fiksacije izvedaba i fonograma u odnosu na koje su umjetnik izvođač i proizvođač fonograma još uvijek zaštićeni na temelju tih odredaba u verziji koja je važeća na dan 1. studenoga 2013. i na fiksacije izvedaba i fonograma koje će nastati nakon tog datuma.

6. Članak 1. stavak 7. primjenjuje se na glazbene kompozicije s riječima kod kojih je barem glazbena kompozicija ili stihovi zaštićeni u barem jednoj državi članici 1.

studenoga 2013. i na glazbene kompozicije s riječima koje će nastati nakon tog datuma.

Prvi podstavak ovog stavka ne dovodi u pitanje niti jednu radnju iskorištavanja izvršenu prije 1. studenoga 2013. Države članice donose potrebne odredbe, osobito za zaštitu stečenih prava trećih strana."

(4) Umeće se sljedeći članak:

„Članak 10.a

Prijelazne mjere

1. Ako ne postoje jasni ugovorni pokazatelji o suprotnom, smatra se da ugovor o prijenosu ili ustupu sklopljen prije 1. studenoga 2013. nastavlja proizvoditi učinke i nakon trenutka kada umjetnik izvođač ne bi bio više zaštićen na temelju članka 3. stavka 1. u verziji koja je važeća 30. listopada 2011.

2. Države članice mogu predvidjeti da se ugovori o prijenosu ili ustupu prema kojima umjetnik izvođač ima pravo na periodična plaćanja i koji su sklopljeni prije 1. studenoga 2013. mogu izmijeniti nakon 50. godine od zakonitog izdavanja fonograma ili ako nije bio izdan, nakon 50. godine od njegova zakonitog priopćavanja javnosti."

Članak 2.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 1. studenoga 2013. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 3.

Izvrješćivanje

1. Do 1. studenoga 2016., Komisija podnosi Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru izvješće o primjeni ove Direktive s obzirom na razvoj digitalnog tržišta, kojem se, prema potrebi, prilaže prijedlog za daljnju izmjenu Direktive 2006/116/EZ.

2. Do 1. siječnja 2012., Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, ocjenjujući moguću potrebu za produljenje trajanja zaštite prava umjetnika izvođača i proizvođača u audiovizualnom sektoru. Prema potrebi, Komisija podnosi prijedlog za daljnju izmjenu Direktive 2006/116/EZ.

Članak 4.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 5.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 27. rujna 2011.

Za Europski parlament

Predsjednik

J. BUZEK

Za Vijeće

Predsjednik

M. DOWGIELEWICZ